

ยโสธร: เมืองหลวงแห่งข้าวหอมมะลิอินทรีย์

การศึกษาศักยภาพและกระบวนการผลิตข้าวชาวดอกมะลิ 105 สู่ความยั่งยืน

ข้าวขาวดอกมะลิ 105: ัญมณีแห่งทุ่งกุลาร้องไห้

ลักษณะเด่น
ลำต้นสูง ~140 ซม.
เมล็ดเรียวยาวใส

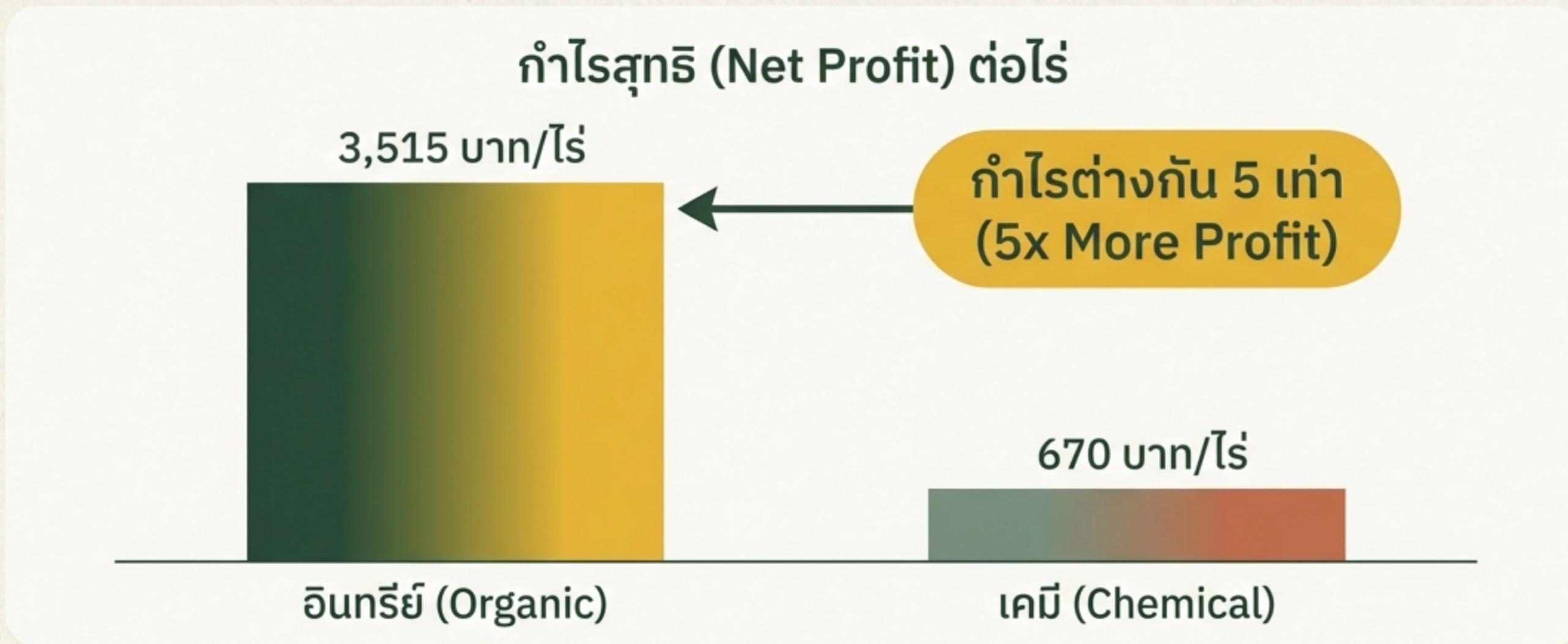
ความอดทน
ทนดินเค็ม
และทนแล้ง

กลิ่นและรสสัมผัส
หอมคล้ายใบเตย
นุ่มนวลเมื่อหุงสุก

ความไวต่อแสง
ออกดอกปลาย ต.ค.
เก็บเกี่ยว พ.ย.
(ข้าวนาปีเท่านั้น)

สังเวียนเศรษฐกิจ: อินทรีย์ vs เคมี

ต้นทุน (Cost)	อินทรีย์: 4,285 บาท	เคมี: 4,685 บาท
ราคาขายข้าวเปลือก (Selling Price)	อินทรีย์: 20 บาท/กก.	เคมี: 15 บาท/กก.

เส้นทางสู่มูลค่าเพิ่ม

ข้าวเปลือก
(Paddy Rice)
- ราคา **20** บาท/กก.

สีและคัดแยก
(Milling & Sorting)

บรรจุสุญญากาศ
(Vacuum Packing)

ข้าวสารอินทรีย์
(Organic Rice)
- ราคา **70** บาท/กก.

ปฏิทินการผลิต: วัฏจักรประจำปี

ม.ค. ก.พ. มี.ค. เม.ย. พ.ค. มิ.ย. ก.ค. ส.ค. ก.ย. ต.ค. พ.ย. ธ.ค.

เตรียมดิน & ปุ๋ย
(Preparation)

หว่านปุ๋ยพืชสด (ปอเทือง)
เตรียมปุ๋ยหมัก

ไถดะ & ไถแปร
(Ploughing)

ไถกลบตอซัง

ปักดำ & หว่าน
(Planting)

เริ่มฤดูทำนา

ดูแลรักษา
(Care)

คูนน้ำ
ฉีดน้ำหมักสมุนไพร

เก็บเกี่ยว
(Harvest)

เก็บเกี่ยวผลผลิต
ไม่เผาตอซัง

ศาสตร์แห่งดิน: ปรงดินให้เป็นทอง

กฎเหล็ก: ไม่เผาตอซัง
(Zero Burning)

แหล่งธาตุอาหารธรรมชาติ (Natural Nutrients)

Nitrogen (N)

มูลสัตว์, ปุ๋ยพืชสด

Phosphorus (P)

กระดูกป่น, มูลสัตว์

Potassium (K)

ขี้เถ้า, มูลสัตว์

87.25% ใช้มูลวัว/ควาย จากการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่

การจัดการศัตรูพืช: ใช้นิเวศวิทยาสู่แมลง

The Problem

The Natural Solution

หอยเชอร์รี่ (Golden Apple Snail)

ใช้เป็ดไล่ทุ่ง (Ducks)
เก็บทำลายด้วยมือ

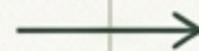

แมลงศัตรูข้าว (Rice Insect Pests)

น้ำหมักสมุนไพร 100% (Herbal Extracts)
 สะเดา (Neem), ข่า (Galangal),
 ตะไคร้หอม (Citronella)

หนอนกอ
(Stem Borer)

พืชล่อแมลง (Trap Crops)
ปลูกข้าวเหนียวพันธุ์ขี้ตมใหญ่ล่อแมลง

น้ำและวัชพืช: ความท้าทายและการจัดการ

แหล่งน้ำ (Water Source)

100%

อาศัยน้ำฝน (Rain-fed Agriculture)

ความเสี่ยงสูง ต้องอาศัยอินทรียวัตรช่วยอุ้มน้ำในดิน

การกำจัดวัชพืช (Weed Control)

ถอนด้วยมือ (Hand Weeding)

คุมระดับน้ำ (Water Level Control)

หว่านถั่วเขียวคลุมดิน

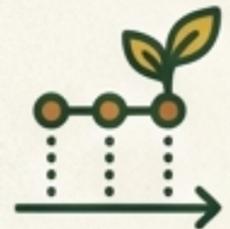
เกษตรกรผู้ทำสำเร็จคือใคร?

IWF (Gender):
63.76%
หญิง (Female)

อายุ (Age):
40-59 ปี
(วัยกลางคน)

ประสบการณ์อินทรีย์:
4-6 ปี (85.91%)

แรงจูงใจ (Motivation):

สุขภาพ

ผลผลิต

ราคาผลผลิต

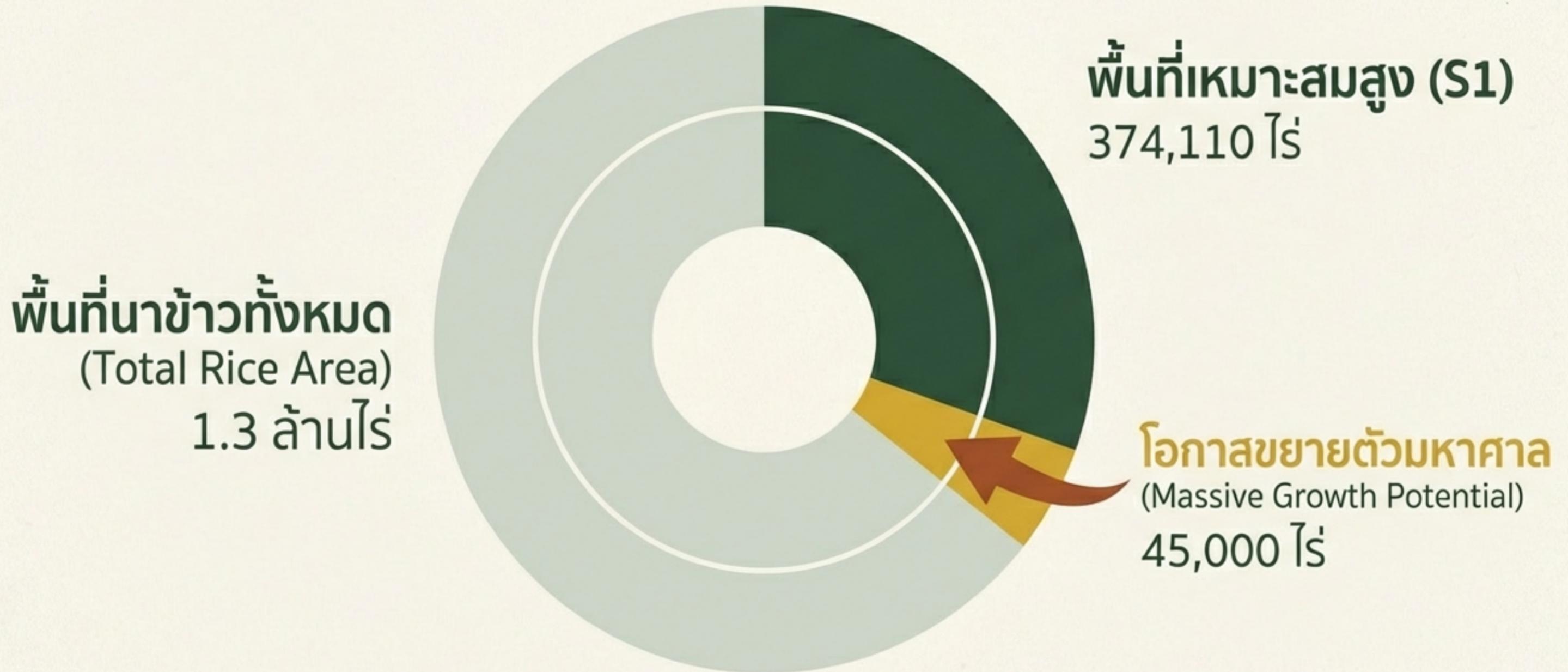

การศึกษา:

ประถมศึกษา

(เน้นภูมิปัญญาปฏิบัติ)

ศักยภาพพื้นที่: โอกาสที่รอการค้นพบ

มาตรฐานสู่สากลและพลังกลุ่ม

Organic Thailand (มกท.)

IFOAM

EU Organic

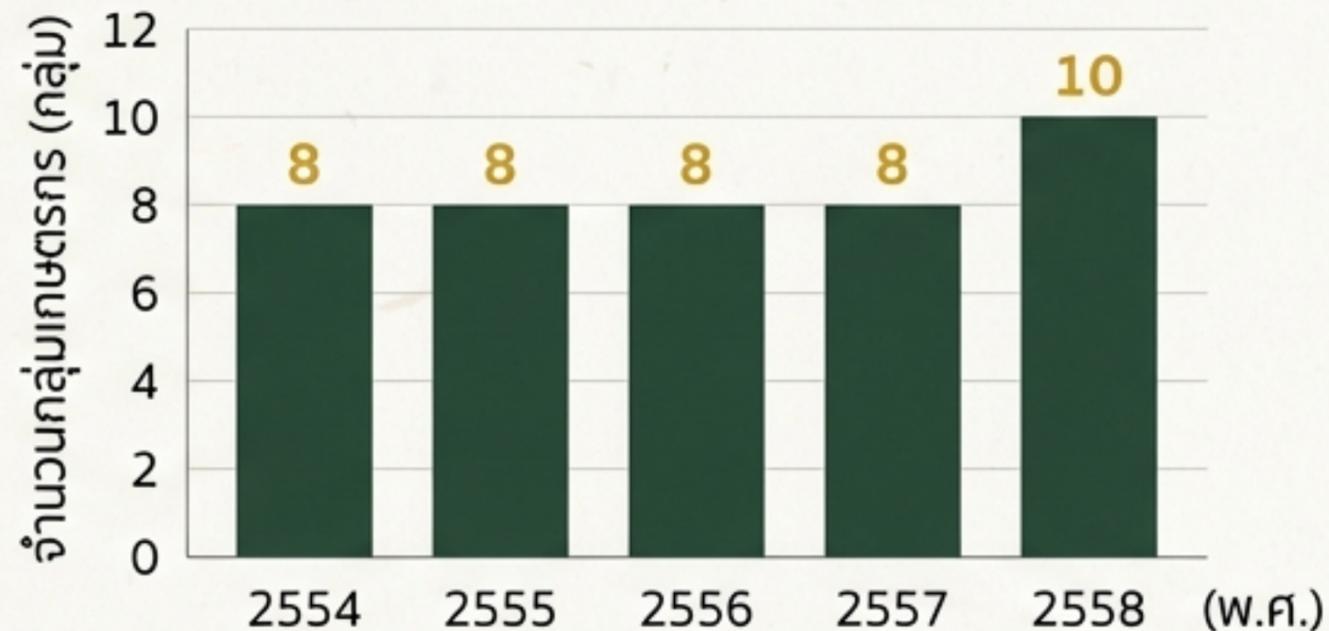

USDA/NOP

COR (Canada)

การเติบโตของกลุ่มเกษตรกร (Group Growth)

กลุ่มวิสาหกิจต้นแบบ (Role Models)

- 🌿 - กลุ่มเกษตรกรทำนานาโส (Na So Group)
- 🌿 - กลุ่มเกษตรกรทำนาบากเรือ (Bak Ruea Group)
- 🌿 - กลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนน้ำอ้อม (Nam Om Group)

อุปสรรคและทางออก (Challenges & Solutions)

การแปรรูป (Milling)

ขาดโรงสีและเครื่องแป็ค

ลงทุนโรงสีชุมชน

แหล่งน้ำ (Water)

พื้งพาน้ำฝน, เสี่ยงภัยแล้ง

ขุดสระน้ำในไร่นา

การปนเปื้อน (Contamination)

สารเคมีจากแปลงข้างเคียง

ทำแนวกันชน (Buffer Zone) และขยายโซนนิ่ง

บทสรุปโมเดลความสำเร็จโสรธ

ภูมิปัญญา
+
มาตรฐาน

ลดต้นทุน
+
เพิ่มราคา

เครือข่ายกลุ่มเข้มแข็ง

เกษตรอินทรีย์... ทางรอด ทางเลือก ทางรวย

ยโสธรโมเดล: ต้นแบบแห่งอนาคตข้าวไทย